

ŠKOLNÍ PLÁN OCHRANY PŘED ŠIKANOU

Základní údaje

Název školy: Základní škola Netolice, okres Prachatice

Adresa: Bavorovská 306, 384 11 Netolice

Ředitel školy: Mgr. Ladislav Vovesný

Zpracovaly:

- Mgr. Petra Sklářová, školní metodička prevence
- Mgr. Blanka Dvořáková, školní metodička prevence

Spolupracující pracovníci:

- Mgr. Lenka Bukačová, zástupkyně ředitele školy
- Mgr. Žaneta Roubíčková, výchovná poradkyně

1. Úvod

Bezpečné školní prostředí považujeme za jeden ze základních předpokladů kvalitního vzdělávání. Usilujeme o vytváření prostředí založeného na vzájemném respektu, spolupráci, toleranci a otevřené komunikaci.

Školní plán ochrany před šikanou je součástí preventivního systému školy a je součástí Minimálního preventivního programu školy. Je zpracován v souladu s metodickým pokynem MŠMT č.j. **MSMT-21149/2016** „Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních“.

Cílem dokumentu je:

- předcházet všem formám šikanování,
 - podporovat bezpečné vztahy mezi žáky,
 - včas zachytit rizikové projevy chování,
 - stanovit jednotný postup při řešení šikany,
 - chránit oběti a poskytovat jim podporu,
 - spolupracovat s rodiči a odbornými institucemi.
-

2. Charakteristika šikany

Šikanování je úmyslné a opakované ubližování jednotlivci nebo skupině osob, které se z různých důvodů nedokážou účinně bránit.

Může mít podobu:

- fyzickou (bití, strkání, poškozování věcí),
- psychickou (ponižování, vyhrožování, zesměšňování),
- verbální (nadávky, urážky),
- sociální (vylučování z kolektivu),
- kyberšikany prostřednictvím internetu a digitálních technologií.

Šikanování se vyznačuje především záměrným ubližováním, nerovným postavením účastníků, bezmocí oběti a snahou agresora získat převahu nebo způsobit druhému utrpení. Může se jednat o jednorázový i opakovaný útok.

Za šikanu nepovažujeme běžný konflikt mezi vrstevníky, pokud zde není patrný nepoměr sil, záměrné ubližování a opakování.

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků.
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich.
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními.
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- stává se uzavřeným.
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- zašpiněný nebo poškozený oděv.
- stále postrádá nějaké své věci.
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach.
- ztráta chuti k jídlu.
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!".
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se.

- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
 - zmínky o možné sebevraždě.
 - odmítá svěřit se s tím, co ho trápí.
 - dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
 - dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
 - dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
 - dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
 - své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
 - dítě se vyhýbá docházce do školy.
 - dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.
-

3. Preventivní systém školy

Prevence šikanování je realizována průběžně během celého školního roku.

Mezi hlavní preventivní aktivity školy, mimo aktivity řazené do přímé výuky, patří:

Třídnické hodiny

Ve všech třídách školy probíhají pravidelné třídnické hodiny (probíhající 1x 14 dnů) zaměřené na:

- budování pozitivního třídního klimatu,
- rozvoj komunikačních dovedností,
- řešení vztahů v kolektivu,
- předcházení konfliktům,
- podporu spolupráce a vzájemného respektu.

Preventivní programy

Škola pravidelně realizuje preventivní programy vedené odbornými organizacemi a externími lektory.

Programy jsou zaměřeny zejména na:

- prevenci šikany,
- prevenci kyberšikany,
- bezpečné chování na internetu, • prevenci závislostního chování,
- podporu zdravých vztahů.

Adaptační programy

Součástí preventivního systému jsou adaptační aktivity organizované zejména:

- při přechodu žáků na druhý stupeň,
- při spojování třídních kolektivů,

Adaptační období

Zvýšená pozornost je věnována situacím, které mohou ovlivnit vztahy v kolektivu:

- nástup nového žáka,
- návrat žáka po delší absenci,
- přechod třídy do nové budovy školy (děje se mezi 2. - 3. a 4. - 5. ročníkem),
- přechod na druhý stupeň,
- změna třídního učitele,
- spojování tříd,
- jiné významné změny v kolektivu.

V těchto obdobích probíhá zvýšené sledování třídního klimatu.

4. Školní poradenské pracoviště

Významnou součástí prevence je školní poradenské pracoviště. Žáci i zákonní zástupci se mohou obracet na:

- výchovnou poradkyni Mgr. Žanetu Roubíčkovou,
- školní metodičky prevence Mgr. Blanku Dvořákovou a Mgr. Petru Sklářovou.

Žáci mohou využívat také schránku důvěry dostupnou na webových stránkách školy a fyzickou schránku ve škole.

5. Riziková místa

Pracovníci školy věnují zvýšenou pozornost zejména těmto prostorům:

- chodby školy,
 - šatny,
 - toalety,
 - schodiště,
 - školní sportoviště,
 - prostory školní družiny,
 - okolí školy,
 - přesuny mezi budovami školy.
-

6. Oznamování šikany

Podezření na šikanu může oznámit:

- žák,
- rodič,
- pedagogický pracovník,
- jiný zaměstnanec školy,
- svědek události.

Oznámení lze podat:

- třídnímu učiteli,
- školnímu metodikovi prevence,
- výchovnému poradci,
- vedení školy,
- prostřednictvím schránky důvěry.

Každé oznámení je řešeno diskrétně a s ohledem na ochranu všech zúčastněných.

7. Postup školy při řešení šikany

Při zjištění nebo podezření na šikanu škola postupuje následovně:

1. zajistí bezpečí a ochranu oběti,
2. zjistí základní informace o situaci,
3. informuje vedení školy, informuje zákonné zástupce
4. provede individuální rozhovory se zúčastněnými,

5. vyhodnotí závažnost případu,
 6. přijme odpovídající výchovná a preventivní opatření,
 7. zajistí následnou práci s třídním kolektivem a dotčenými žáky
 8. podle závažnosti spolupracuje s odbornými institucemi,
 9. s časovým odstupem dochází k vyhodnocování účinnosti nastavených opatření.
-

8. Spolupracující instituce

Podle charakteru případu škola spolupracuje zejména s:

- Pedagogicko-psychologickou poradnou,
 - Střediskem výchovné péče,
 - Orgánem sociálně-právní ochrany dětí,
 - Policií České republiky,
-

9. Krizové kontakty

Linka bezpečí 116 111 www.linkabezpeci.cz

Policie České republiky 158

Zdravotnická záchranná služba 155

Tísňová linka 112

10. Závěrečná ustanovení

Tento Školní plán ochrany před šikanou je součástí systému prevence rizikového chování Základní školy Netolice.

Dokument je průběžně aktualizován podle potřeb školy, změn legislativy a zkušeností získaných při preventivní práci a řešení konkrétních případů.

V Netolicích dne 1. 1. 2026

Mgr. Ladislav Vovesný, ředitel školy